

Izhajajo vsako jutro.

Veljajo do konca leta 1918 20 K.

Za četrt leta K 10.—

Mesečno K 3.50.

Posamezna številka 20 v.

Oglasi po dogovoru.

NOVICE

Uredništvo in upravnništvo je v
„Zadružni tiskarni“, Dunajska
cesta št. 7.

Telefona št. 180.

Uredništvo je strankam na razpo-
lago od 6—7. ure zvečer.

Št. 4.

V Ljubljani, sobota dne 6. julija 1918.

Leto I.

Močni napadi Ita- lijanov. Avstrijsko vojno po- ročilo.

Dunaj, 5. julija. (K. u.) Uradno.

Boji na izlivnem otoku Piave se tudi včeraj niso prekinili. Obojestranske čete so si v ravno-težju. Močne italijanske napade proti našemu južnemu krilu smo zavržali s protisunkom. Pri Chiesa Nuova je poprijel preizkušeni šlezijiški pešp. št. 1. in hitro vrgel Italijane iz naših postojank, ki so vanje vdrli.

Med Piavo in Brento sovražnik trdovratno nadaljuje s poskusi, dobiti nazaj postojanke, ki smo jih 15. junija mi osvojili. Njegov glavni sunek se je obrnil včeraj proti prostoru Monte Solarolo. Napad, ki se je razširil prav v naše jarke, je dovedel do besnih bojev iz bližine, v katerih je bil velik del sovražnika pobit, ostanek pa pregnan. Posebno so se odlikovali šlezijiški bataljona II./120 in Bošnjaki 4. polka, ki so že skoro neprenehoma skozi tri tedne v boju izvrstno podpirali po baterijah graške prve in krakovske 55. poljske topniške brigade. Izgube sovražnika so izredno težke.

Na planoti Sedmih občin in na tirolski fronti živahno topniško delovanje.

Šef gen. štaba.

Lugano. „Corriere dela Sera“ poroča, da se v bojih ob Piavi drže avstrijski vojaki neverjetno hrabro in žilavo. Laški vojaki imajo trde boje s temi nedvomno hrabrimi četami.

Poročilo laškega generalnega štaba 4. julija V obsežnem pasu smo metodično nadaljevali uničevanje skritih gnezd strojnih pušk in drugih ovir. Severno od Cava Zuzzerina smo pridobili na prostoru in 223 ujetnikov z mnogo častnikov. Nekaj strojnih pušk in mnogo vojnih potrebščin smo zaplenili. Povečali in izboljšali smo pozicije, ki smo si jih preje že pridobili v dolini Sv. Lorence, severnozahodno od Monte Grappa in ob Monte Cormone, (Sassa Rosso). Na visoki planoti Asiaga so angleški in francoski oddelki udri v sovražne jarke pri Canove in Bertigo in so nekaj vojakov ujeli. V zadnjih dneh smo zmetali nad 18.000 kg bomb iz naših in zavezniških letal na sovražne kolodvare, železnice, križišča itd. ob spodnji Piavi. Čete in transporte so iz male višine strojne puške naših letalcev obstreljevale. Bombardirali smo uspešno železniško križišče v Suganski dolini.

Skrbi Italijanov.

Genf, 4. jul. Laško časopisje trdi, da se je od 60 divizij, ki jih je zbrala Avstrija-Ogrska na laškem bojišču, le 35 divizij udeležilo ofenzive proti Italiji. Monarhija razpolaga zato še z maso nerabljenih rezerv, ki lahko napravijo Italijanom še velike težkoče.

Nemško vojno poročilo.

Berolin, 4. julija. (Uradno.) Iz velikega glavnega stana se poroča 4. julija zvečer: Na obeh straneh Somme so bili močni angleški delni napadi na našem bojnem ozemlju izjalovljeni.

Naš črkopis.

O priliki godu sv. Cirila in Metoda dne 5. julija.

Konec.

Kmalu pa so uvideli, da ima bohoričica premalo črk, da bi mogli z njimi zaznamenovati vse glasove v slovensčini. Tudi jim zložene črke š, ž, č niso ugajale. Premišljevali so, kako bi to izboljšali. Kar se oglaš na štajerskem Danjko s popolnoma novimi črkami l. 1824. Danjčico, tako so imenovali njegov črkopis, so vpeljali v nekatere šole na štajerskem.

Imeli smo torej dva črkopisa, bohoričico in danjčico. Leto pozneje se oglaš v Ljubljani še tretji s svojim črkopisom. Bil je Meteljko, rojen 1779. leta v Škocijanu na Dolenjskem. Meteljko je bil duhoven, v slovanskih jezikih temeljito izobražen. Ta blagosrčni in duhoviti mož pa je v slovenski književnosti povzročil zmedo. L. 1825. je izdal slovnico. Uvedel je v njej zopet nove črke. Ljudje so se branili njegovim črk, ker so bile nedosledne in grde. Najgrša je bila črka ž (žaba), po kateri so nasprotniki vso pisavo imenovali „žabica“ in tudi krevljica. Meteljčica je nalezela na hude sovražnike. Danjčica je že ponehala. A med meteljčico in bohoričico se je vnela huda vojska, takozvana „abcedna vojska“. V tej vojski, s peresom namreč, se je prelilo toliko črne krvi, da bi gnala mlinske kamne tri. Meteljčico je premagal duhoviti Čop s svojimi spisi in potem Prešeren s svojo zbadljivostjo. Razburjenost je bila tako velika, da je vlada strogo prepovedala, o meteljčici pisati. Celo ne-

Berlin, 5. julija. (Uradno.) Iz velikega glavnega stana se poroča: Zahodno bojišče.

Vojna skupina bav. cesarjeviča Ruprechta:

Vzhodno Yperna smo odvrnili močnejše sunke sovražnika.

Na obeh straneh Somme so sledili včeraj zjutraj močnemu angleškemu ognju infanterijski napadi sovražnika. Na severnem bregu reke so se zrušili v krvi pred našimi črtami, južno Somme pa je udrl sovražnik v vas in gozd Hamel. Na višini vzhodno Hamela smo omajali njegov napad z našim protisunkom. Vzhodno Villers Bretonneux smo vrgli sovražnika nazaj v njegove izhodne postojanke.

Zvečer se je oživelo bojno delovanje skoro na celi fronti vojnih skupin in se je stopnjevalo tudi tekom noči, posebno v včerajšnjem bojnem odseku.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča:

Povišano bojno delovanje na zahodnem bregu Avre in na obeh straneh Aisne.

Poročnik Wenkhoff si je priboril svojo 35. poročnik Thuy svojo 24. zračno zmago.

Ludendorff.

Vojna se odloči na zahodu.

Berlin, 4. jul. „Lokalanzeiger“ poroča iz Curiha: „Zürcher Post“ pritrjuje na vprašanje, če more privedi odločitev na zahodu svet bliže miru. Če nemške armade znova dokažejo, da je njih bojna moč nezlomljiva, bo antanta prisiljena, podati se v mirovna pogajanja.

Million Amerikancev na zahodnem bojišču.

Reuter poroča iz Washingtona, da je izjavil vojni tajnik Baker, da so vsega odposlali nad en milijon ameriških čet na Francosko.

Pariz. Tu se pripravlja vojaška sodna obravnava proti onim znanim generalom, ki so povzročili poraz armade.

Velik zračni napad na Pariz.

Berolin, 5. julija. Pri zadnjem napadu letalcev na Pariz je bilo 11 mrtvih in 14 ranjenih. Materijalna škoda je ogromna. Mestno poslopje je popolnoma razrušeno. Časopisje se pritožuje, da ne sme poročati resnice in da je število ranjenecv veliko večje, kot se uradno priznava.

Genf, 5. julija. „Temps“ poroča, da je Pariz že skoro izpraznjen in brez civilnega prebivalstva. Zahteva, da je dovolj vlakov na razpolago, da se množica ne tira v paniko. Prebivalstvo zato beži, ker letalci neprestano mečejo bombe.

Rusija antanti več ne zaupa.

Stokholm. Sovjetska vlada je prepričana, da vsak korak antante meri na to, da zapreže Rusijo zopet v vojni metež. Toda tega ne bodo dosegli. Ako stopi Rusija zopet v boj, bi dala Nemčiji povod, da okupira še več ruske zemlje.

London, 3. jul. „Times“ poročajo iz Petrograda: Vlada je izgnala iz Petrograda več državljnov četveropozaruma, ker so se izrazili proti vladi sovjetov.

Boljševiki in Čeho-Slovaki.

Bazel, 3. jul. Iz Moskve poročajo švicarskim listom: Vlada boljševikov je odločena, začeti z nezlomljivo silo in največjo brezobzirnostjo boj

vedni otročaji so iz šole grede kričali: „Žabica je umrla“. Prešeren ji je zložil nagrobnico:

Stegnila se je žabica,
Umrla je meteljčica.
Duhovni in homeopati
ji niso mogli pomagati.
Umrla je za žlico kaše,
Molimo zanjo tri očenaše.
Kdor ne zna napisati brati
Sem obrne naj oči,
V njem zapisano stoji:
„Spod' meteljčica leži“.

Prenehala sta že dva črkopisa: meteljčica in danjčica. Bohoričica je ostala še v prvi polovici 19. stoletja. — Čehi so imeli že prej svoj črkopis. Od njih so ga sprejeli Hrvati. Vpeljal ga je na Hrvaškem Ljudevit Gaj.

Gaj je bil rojen 8. julija 1809 v Krapini na Hrvaškem. Bil je advokat. Seznanil se je s češkim pravopisom, ki mu je zaradi svoječnosti in enostavnosti zelo ugajal, in to tembolj, ker se je Gaj že dolgo bavil z mislijo, kako urediti hrvaški črkopis. Poprijel se je res tega črkopisa. Prva pesem, v njem spisana je bila „Lepa naša domovina“, ki je postala hrvaška narodna himna. Odslej so pisali vedno več v novem črkopisu, ki se še sedaj imenuje po Gaju gajica. Tako je bilo v kratkem času in mirnim potom dovršeno veliko kulturno delo, reforma pravopisa.

Od Hrvatov pa smo dobili tudi Slovenci ta rokopis. L. 1840. so izšle prve slovenske pesmi v gajici, namreč Vodnikove pesmi. Dandanes pišemo Slovenci v gajici in tudi vse knjige slovenske so natisnjene v njej.

proti češko-slovaškimi četami, ki jih smatra za predčete japonske intervencije. Ljudski komisar Trocki je prepričan, da se bo v razmeroma kratkem času posrečilo, premagati tega notranjega sovražnika Rusije in revolucije, kakor hitro bodo premagane težkoče, ki ovirajo odpravo zadostnih čet v uralsko ozemlje. Trocki hoče predvsem zbrati močno armado, da z njo uniči češko-slovaške oddelke, ki operirajo še vedno ločeno. Potem ko prežene vsilence z evropskega ozemlja, ne bo težko, pregnati tudi tolpe, ki vznemirjajo kraje azijske Rusije.

Neresnične ruske vesti.

Berolin, 5. julija. Ukrajinski časniški urad v Lausanne je objavil 1. julija poročilo iz Kijeva da so se izkrcale japonske čete pod generalom Kato v Vladivostoku v podporo Čeho-Slovakov, kakor tudi da je veliki knez Mihael Aleksandrovič bil imenovan za carja in koraka proti Moskvi. Kakor izve Wolfov urad od merodajne strani, je ta vest od konca do kraja izmišljena.

Washington, 4. julija. (Reuter.) Državni tajnik za vojno, Baher, pripravlja izjavo reprenzentantske zbornice, glasom koje je zdaj 100.400 častnikov in 2 milijona 10.000 mož pod orožjem, dočim je bilo pred 14 meseci samo 9.554 častnikov in 202.510 mož v vojaški službi.

Amerika se umika?

Washington, 5. julija. Lansing je izjavil, da se Združene države ne nameravajo udeležiti napada na Rusijo.

Nova bitka.

Stokholm, 4. jul. Položaj ob Murmanski obali je vedno bolj kritičen. Bojne ladje Angležev, Francozov in Japoncev so pripravljene na boj.

Sultanova smrt.

Novi vladar Turčije.

Dunaj, 4. jul. Novi sultan je Vahid ed Din, najmlajši, 12. jan. 1861. rojeni brat umrlega sultana Mehmeda V. Znano še ni, kako ime bo imel kot sultan. Prestolonaslednik je Abdul Medjid, sin sultana Abdul Azisa, ki je bil umorjen l. 1876, začasa rusko-turške vojne.

Konstantinopol, 4. julija. Irade novega sultana, ki ima ime Mehmed VI., potrjuje Talaat Pašo in šejka na njihovih dosedanjih mestih. Prestol je Mehmed VI. zasedel danes ob 10. uri z veliko slovesnostjo.

Konstantinopol, 4. julija. Že več tednov je bolehal sultan na sopilih. Bil je diabetik; napadala ga je mrzlica do 39,5 stopinj in ni bilo več rešitve zanj. V sredo, 3. julija ob 7 uri 10 minut je umrl.

Dunaj, 5. julija. Predsednik gosposke zbornice knez Windischgrätz je izrazil včeraj turškemu poslaniku svoje sožalje.

Avstrijski parlament.

Dunaj, 5. jul. Da se omogoči delazmožnost parlamenta, se vrše vsi mogoči poizkusi. Ker bodo Poljaki glasovali proti Seidlerju, so njegovo upanje nemški socialni demokrati. Govorice, da bo Seidler demisioniral se v vladnih krogih dementirajo.

Dunaj, 5. jul. Predsednik Grof je razposlal vabilo za državni zbor za 10. jul. Nameravaje se vse manj važne zadeve skrajšati, da ostane čas za razprave.

Dunaj, 5. jul. Člani desnice, ki so zadnjič v gosposki zbornici izstopili, se bodo 10. t. m. sestali, da ustanove svoj klub in določijo svoj program.

Dunaj, 5. jul. Glasom sklepa nemškonačionalne zveze so se danes podali vodilni politiki k vojnemu ministru, da zahtevajo pojasnil, o dogodkih na jugozahodni fronti. Odgovarjal jim je 2 uri in jih slošno pomiril.

Dunaj, 5. jul. Deputacija iz Prage pod vodstvom dr. Groša je bila pri Seidlerju v svrhu dogovora.

Dunaj, 5. jul. Nekateri listi poročajo, da ni izključeno, da pridobi Seidler Poljake zase in da bodo z njim glasovali. Ta novica se je takoj dementirala, a se zopet potrjuje.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 5. julija. Podpredsednik govori umrlemu sultanu. Nato se nadaljuje generalna debata o splošni volilni pravici. Bethlen zahteva, da se madžarščini zagigura ono mesto, ki ji gre, Romunc Pop mu ugovarja. Janovski predlaga, naj se predloga umakne in do konca oktobra predloži nov načrt, ki zagigura moškimi in ženskim volilcem enako volilno pravico.

Čast cesarja, čast vseh narodov.

Budimpešta, 5. jul. Več velikih zupanov je pozvalo občinske zastope, da se izjavijo z ogorčenjem proti žaljivim govoricam, ki so razširjene o kraljevi.

Naši sovražniki.

Bojmo se takih „prijateljev“.

Danes ko gre prostozidarski antanti za življenje in smrt, hoče Avstrijo uničujoče oslabiti s tem, da zrevolucionira Slovence, Hrvate in Srbe. Kako pa državniki in politiki antante v resnici mislijo, naj izpričajo sledeči izreki: Lloyd George je imel 7. septembra lanskega leta v Liverpoolu govor, v katerem je med drugim dejal: Predstava, da ne more biti veliko narodov združenih v jedni državi, izumira vsled svoje neumnosti. — Britansko kraljestvo je iz veliko narodov obstoječa država. Naša doba je doba velikih držav. Dobro vladane velike države so bistvo za varstvo človeške svobode. — Grey, ki je bil angleški vnajni minister, ko je izbruhnila svetovna vojna, je v nekem nagovoru na Romunce Take Jonescu in Bratianu rekel: Vi ste bogat narod. Toda Romunija ima slabo lego, ker je Rusiji na potu. Vi se morate sprijazniti s tem, da boste poginili! Sploh pa majhnih narodov ni mogoče s civilizacijo spraviti v sklad; so kakor kurja očesal, izrezati jih moram.

Za kulisami zvezne politike

se sedaj bijejo ljuti boji; tri struje postajajo vedno bolj jasne. 1. Sovražstvo Ponceareja in njegovega prijatelja Brianda do Clemenceaua postaja vsak dan večje in se še izraža v javnih obtožbah Brianda do Clemenceaua, kojega zunanjo politiko ostro kritikuje in smeši njegovo diplomatično spretnost. Živahen odmev tega se poraja v jednom delu angleških častnikov in se računa na prirastek iz vrst levih republikancev. Vprašanje je seveda, če je ta zadnji račun pravičen. 2. Clemenceau je očividno v zelo ozkih odnošajih s francoskim armadnim vodstvom in bi raje imel diktator meča, kakor pa Briandovo ministertvo. Pripomniti pa je, da v resnih francoskih političnih krogih vlada mnenje, da bi bila vojaška diktatura pripravljena za mirovna pogajanja. To prevarljivo mnenje pridobiva vojaški stranki med meščanstvom mnogo pristašev. Ti krogi so naveličani vojne in se boje ruševce revolucije. 3. Lloyd George je nezaupljiv nasproti Poincareju, Briandu in Clemenceau. To razpoloženje med njegovo in Clemenceauovo vlado je več kakor hladno. Angleži težko občutijo, da so prišli s prvega mesta na tretje (za Amerikanci in Francozi). Jasno je, da na Angleškem narašča opozicija proti vodilnemu državniku. Kako zavozljane so danes razmere, je razvidno iz tega, ker želi Lloyd George padec Clemenceaua, objednem se pa boji, da bi s tem padcem moral izginiti tudi sam z političnega pozorišča.

Vsi pogledi se za pomoč obračajo v Washington. Danes mora Wilson odločiti, kdo naj gospoduje na Angleškem in Francoskem. On lahko zapove, toda njegovo povelje more zadovoljiti samo jedno stranko, poraženi se bodo uklonili brez ugovora le tedaj, če prinese Amerika že tako dolgo obljubljeno pomoč v taki meri, da bi bil izid vojne v prid antanti. O tem pa dvomijo na tej in na oni strani kanala.

Stališče Clemenceaua omajano.

Madrid, 4. jul. Vedno bolj je verjetno, da stoji franc. min. predsednik pred padcem. Kot naslednika imenujeta desnica in vojaška stranka Milleranda, kar bi bilo isto kot vojaška diktatura. Imenujeta se tudi Briand in Viviani kot kandidata.

Za mir.

Dunaj, 5. julija. Včeraj se je vršila v Berlinu izmenjava ratifikacijskih listin mirovne pogodbe med Avstrijo in sovjetsko vlado in dodatne pogodbe. Grof Larisch in Joffe sta zastopala obe vladi. Napravlil se je protokol.

London, 4. julija. (Reuter.) Poslanec Mac Curdie je povedal v nekem razgovoru, da so se predtedla za ustanovitev zveze narodov zadnje dni na Angleškem začela.

Izjava ukrajinskega hetmana.

Baron Steinheil, novi ukrajinski poslanik v Berlinu, je izjavil sotrudniku „Lokalanzeigerja“, da hočeta hetman in njegova vlada dobre odnošaje obeh držav okreptiti in poglobiti in jih razviti v za oba dela ugodno zavezno razmerje. Pripovedoval je nadalje, da se v Ukrajini vrača red in se gospodarske razmere vidoma zboljšujejo. Veruje, da bo Ukrajina prišla z Rusijo kmalu do določenih mirovnihih dogovorov. Pooblaščen je tudi po izmeni mirovnihih aktov izročiti cesarju lastnoručno hetmanovo pismo. Tudi na Dunaju se bodo mirovni akti v najkrajšem času izmenjali.

Mir med Rusijo in Ukrajino.

Moskva, 3. jul. Rusko-ukrajinske mirovne delegacije predsednik Rakowski je izjavil, da bo podpisan mir z Ukrajino tekom dveh tednov.

Shod francoskih socialistov.

28. julija bodo zborovali francoski socialisti, kjer bo padla temeljna odločitev, na kako stališče naj se postavijo francoski socialisti za ali proti internacionalni. Tako vsaj poroča strankino glasilo. Član stranke Frossard stavi v „Populaire“

